

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"Фінансовий менеджмент та контролінг у сфері бізнесу"

(назва навчальної дисципліни)

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної роботи
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:
кафедрою фінансів, протокол № 9 від 18 грудня 2015 р

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Самостійна робота здобувача (СРЗ) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем самостійно під методичним керівництвом викладача.

Метою самостійної роботи здобувача в межах навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент і контролінг у сфері бізнесу» є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у здобувачів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього доктора філософії.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувачів очної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 73% (88 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (120 годин).

У ході самостійної роботи здобувач має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної освітньо-наукової діяльності.

СРЗ в межах навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент і контролінг у сфері бізнесу» включає:

опрацювання лекційного матеріалу;

опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни;

поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань;

пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни;

контрольну перевірку здобувачами особистих знань за запитаннями для самодіагностики;

підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;

систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрових екзаменів.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання самостійної роботи, які передбачені навчальним планом і програмою навчальної дисципліни для засвоєння теоретичних знань і практичних навичок, наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Завдання для самостійної роботи здобувачів та форми її контролю

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
	Змістовий модуль І. Теоретичні, організаційно-економічні основи фінансового менеджменту та зміст фінансової звітності					

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
1.	Здатність визначати функції та місце менеджера в системі менеджменту. Вміти розподіляти та визначати сфери фінансового менеджменту Вміти обирати фінансові важелі, застосовувати фінансові методи.	Тема 1. Теоретичні, організаційно-економічні основи фінансового менеджменту та зміст фінансової звітності	Вивчення літератури, текстів лекцій, матеріалів ПНС за темою. Підготовка до кейса „Цілі та завдання фінансового менеджменту”. Пошук і огляд літературних джерел за заданою проблематикою.	8	Активна участь в аудиторних заняттях (кількість правильних відповідей). Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять Есе «Співвідношення понять управління фінансами та фінансовий менеджмент»	Основна: [1-4; 11; 12]. Додаткова: [15-16; 39]
2.	Здатність планувати та прогнозувати притоки та відтоки грошових потоків. Здатність розробляти і застосовувати платіжний календар	Тема 2. Управління грошовими потоками	Вивчення літератури, текстів лекцій, матеріалів ПНС за темою. Підготовка до практичного заняття «Визначення грошових потоків ретроспективним методом та методом прямих розрахунків»; «Прогнозування показників фінансової звітності: потоків грошових коштів, фінансового балансу». Виконання домашнього завдання (ДЗ)	9	Активна участь в аудиторних заняттях (кількість правильних відповідей). Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять. Перевірка правильності виконання ДЗ.	Основна: [1-4; 11; 12]. Додаткова: [14; 15; 19; 21; 23; 32; 39]
3.	Здатність управляти формуванням, розподілом прибутку суб'єкта підприємства а. Здатність	Тема 3. Управління прибутком	Вивчення літератури, текстів лекцій, матеріалів ПНС за темою. Підготовка до практичного заняття «Визначення межі	9	Активна участь в аудиторних заняттях (кількість правильних відповідей). Розгляд	Основна: [1-4; 11; 12]. Додаткова: [16; 17; 19; 21; 32; 39]

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
	управляти формуванням собівартості. Здатність формувати асортименту та цінову політику підприємства.		беззбитковості за окремими товарами та по підприємству в цілому». Підготовка до вирішення ситуаційного завдання – «Формування асортиментної та цінової політики підприємства». Виконання домашніх завдань (ДЗ).		підготовлених матеріалів під час аудиторних занять. Перевірка правильності виконання ДЗ.	
4.	Здатність використовувати методичний інструментарій оцінки вартості грошей. Здатність приймати рішення щодо доцільності та ефективності інвестиційних вкладень підприємства	Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та оцінка інвестиційних проектів	Вивчення літератури, текстів лекцій, матеріалів ПНС за темою. Підготовка до практичного заняття «Використання теорії вартості грошей у часі в фінансових розрахунках» Виконання. домашнього завдання (ДЗ)	9	Активна участь в аудиторних заняттях (кількість правильних відповідей). Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять. Перевірка правильності виконання ДЗ.	Основна: [1-4; 11; 12]. Додаткова: [14; 15; 17; 19; 21; 32; 39]
5.	Здатність аналізувати фінансову звітність підприємства для обґрунтування та прийняття управлінських рішень	Тема 5. Аналіз фінансової звітності та управління фінансовими ризиками.	Вивчення літератури, текстів лекцій, матеріалів ПНС за темою. Підготовка до практичного заняття.	9	Активна участь в аудиторних заняттях (кількість правильних відповідей). Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять.	Основна: [1-4; 11; 12]. Додаткова: [14; 15; 17; 19; 21; 31; 32; 39]
Разом за змістовим модулем I				44		
Змістовий модуль II. Фінансовий контролінг в системі управління підприємством						
6.	Здатність розмежування	Тема 6. Фінансовий	Вивчення літератури, текстів	8	Активна участь в	Основна: [5-8; 10;

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
	існуючих підходів до сутності контролінгу та формування власного погляду; здатність до систематизації набору елементів системи контролінгу.	контролінг як інструмент управління підприємством	лекцій. Підготовка до семінарського заняття на тему «Роль контролінга в системі управління підприємством». Пошук і огляд літературних джерел за заданою проблематикою. Написання есе на тему «Контроль і контролінг: тотожність і протилежність»		аудиторних заняттях. Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять. Обговорення (захист) матеріалів	13]. Додаткова: [22; 24-28; 33; 40]
7.	Здатність до обґрунтування функціонального призначення фінансового контролінгу та розуміння завдань, що він виконує. Здатність до побудови системи фінансового контролінгу на підприємстві	Тема 7. Організація фінансового контролінгу на підприємстві	Вивчення літератури, текстів лекцій. Підготовка до семінарського заняття на тему «Організаційно-економічні основи контролінгової діяльності на підприємстві. Система фінансового контролінгу на підприємстві». Пошук і огляд літературних джерел за заданою пробле-матикою. Написання есе на тему: «Оцінка варіантів впровадження системи контролінгу на підприємстві»	9	Активна участь в аудиторних заняттях. Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять. Обговорення (захист) матеріалів	Основна: [5-8; 10; 13]. Додаткова: [22; 24-28; 33; 40]
8.	Здатність до оцінки показників результативності та ефективності	Тема 8. Оцінка результативності фінансово-господарської	Вивчення літератури, текстів лекцій. Підготовка до контрольної роботи.	9	Активна участь в аудиторних заняттях. Обговорення (захист)	Основна: [5-10; 13]. Додаткова: [17; 18; 21; 24- 28; 33;

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
	як інструменту управління фінансовими відносинами на підприємстві. Здатність до оперування методами внутрішнього трансферного ціноутворення	діяльності та системи мотивації	Підготовка до практичного заняття		матеріалів	40]
9.	Здатність до діагностики ефективності контролінгової системи на підприємстві; до визначення факторів, що впливають на величину прибутку підприємства. Здатність застосовувати маржинальний аналіз при прийнятті управлінських рішень	Тема 9. Контролінг управління витратами в системі фінансового управління підприємства	Вивчення літератури, текстів лекцій. Пошук і огляд літературних джерел за заданою проблематикою. Написання есе на тему «Переваги та недоліки трансфертного ціноутворення. Конфлікт інтересів у процесі трансфертного ціноутворення»	9	Активна участь в аудиторних заняттях. Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять. Обговорення (захист) матеріалів	Основна: [5-10; 13]. Додаткова: [17; 18; 24-28; 30; 33; 35; 37; 38; 40]
10.	Здатність до організації системи бюджетування на підприємстві. Оволодіння інструментарієм оперативного фінансового контролінгу	Тема 10. Бюджетування як інструмент фінансового контролінгу	Вивчення літератури, текстів лекцій. Пошук і огляд літературних джерел за заданою проблематикою. Написання есе на тему «Порівняльна характеристика планування та бюджетування на підприємстві»	9	Активна участь в аудиторних заняттях. Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять. Обговорення (захист) матеріалів	Основна: [5-9; 13]. Додаткова: [14; 17; 18; 20; 22-28; 30; 33; 35; 37; 38; 40]
Разом за змістовим модулем II				44		
Разом з навчальної дисципліни				88		

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Виконання кожного завдання для самостійної роботи оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань для самостійної роботи у межах тем змістових модулів навчальної дисципліни наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Розподіл балів за завданнями та змістовними модулями

Завдання для самостійної роботи	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Сума балів
	ЗСР1	ЗСР2	ЗСР3	ЗСР4	ЗСР5	ЗСР6	ЗСР7	ЗСР8	ЗСР9	ЗСР10	
Максимальна кількість балів	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2	17

ЗСР– завдання для самостійної роботи здобувача.

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності та іншої академічної документації.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна

1. Балабанов И.Т. Финансовый менеджмент. Теория и практика. М: Перспектива, 2009.- 656 с.
2. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс. / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2010. – 528 с.
3. Бригхэм Ю. Финансовый менеджмент. Экспресс-курс. / Ю. Бригхэм, Дж. Хьюстон; 4-е изд. / Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2007. – 544 с.: ил.
4. Ван Хорн Джеймс К. Основы фінансового менеджмента : Пер с англ. / Джеймс К. Ван Хорн, Джон М. Вахович, мл. – М.: ООО «И.Д. Вильямс», 2010. – 1232 с.: ил.
5. Контроллинг: учебник / под ред. А.И. Карминского, С.Г. Фалько. - М.: Финансы и статистика, 2006. – 336 с.
6. Контролінг в управлінні витратами підприємств [Текст] : Монографія / В.В. Прохорова, Н.В. Сабліна. – Харків : УкрДАЗТ, 2010. – 256 с.
7. Івахненко С. В. Фінансовий контролінг. Методи та інформаційні технології [Текст] / С. В. Івахненко, О. В. Мелих. – К. : Знання, 2009. – 319 с.
8. Лубенченко О. Е. Фінансовий контролінг суб'єктів господарювання [Текст] : навч. посіб. / О. Е. Лубенченко, Н. В. Акмаєва, І. Л. Чабаненко. – Алчевськ : ДонДТУ, 2010. – 116 с.
9. Лукашова І. О. Управлінський облік [Текст] : навч.-практ. посіб. : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. О. Лукашова [та ін.]. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2011. – 225 с.
10. Семенов Г. А. Удосконалення управління промисловими підприємствами на засадах контролінгу [Текст] : монографія / Г. А. Семенов, О. В. Козуб. – Запоріжжя : [КПУ], 2011. – 215 с.
11. Фінансовий менеджмент [Текст]: Підручник / [Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін]. – К.: КНЕУ, 2005. – 535 с.
12. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент : підручник / В. М. Шелудько. – К. : Знання, 2006. – 439 с.
13. Терещенко О. О. Фінансовий контролінг [Текст] : навч. посіб. / О. О. Терещенко, Н. Д. Бабяк. – К. : КНЕУ, 2013. – 407 с.

4.2. Додаткова

14. Біла О. Г. Фінансове планування і прогнозування [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Г. Біла. – Л. : Компакт-ЛВ, 2005. – 312 с.
15. Бланк И. А. Антикризисное финансовое управление предприятием / И. А. Бланк. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2006. – 672 с. – (Серия «Библиотека финансового менеджера»; Вып. 10).
16. Бланк И.А. Управление прибылью И.А. Бланк.-К.: НИКА-Центр, 2007.- 768с.
17. Бюджетування в економічних системах [Текст] : монографія / ред. Ю. Г. Лисенко, В. М. Андрієнко. – Донецьк : Юго-Восток, 2009. – 360 с.

18. Бюджетування як інструмент забезпечення життєдіяльності підприємства [Текст] : монографія / за ред. д-ра екон. наук, проф. А. В. Череп. – Запоріжжя : Запорізь. нац. ун-т, 2011. – 220 с.
19. Великий Ю. М. Інвестиційний менеджмент [Текст] : навч.-практ. посіб. / Ю. М. Великий, В. О. Коюда. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2009. – 256 с.
20. Вербило О. Ф. Управлінський облік [Текст] : навч. посіб. / за ред. доц., канд. екон. наук О. Ф. Вербило. – Вид. 3-є, переробл. і допов. – К. : НУБіПУ, 2011. – 391 с.
21. Гриньова В. М. Інвестиційний менеджмент [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. В. М. Гриньової. – Х. : Інжек, 2011. – 541 с.
22. Гудзинський О. Д. Контролінг в системі менеджменту [Текст] / заг. ред. О. Д. Гудзинський. – К. : [б.в.], 2009. – 225 с.
23. Дядечко Л. П. Бюджетування грошових коштів: сутність та роль в управлінні підприємствами [Текст] : монографія / Л. П. Дядечко. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2008. – 251 с.
24. Задорожний З. В. Контролінг [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З. В. Задорожний, І. Є. Давидович, А. В. Фаїзов. – Т. : Економічна думка, 2010. – 224 с.
25. Калайтан Т. В. Контролінг [Текст] : навч. посіб. для студ. екон. спец. усіх форм навч. / Т. В. Калайтан. – Л. : Новий Світ-2000, 2008. – 252 с.
26. Контролінг [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. М. Ужва [та ін.]. – Миколаїв : МДАУ, 2011. – 293 с.
27. Контролінг [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за заг. ред. С. С. Герасименко. – К. : Нац. акад. упр., 2011. – 99 с.
28. Контроллинг как инструмент управления предприятием / Е. А. Ананькина, С. В. Данилочкин, Н. Г. Данилочкина и др.; под ред. Н. Г. Данилочкиной. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 279 с.
29. Кузьмін О. Є. Бюджетування в системі управління організацією: теоретичні та прикладні засади [Текст] : монографія / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – К. : Кондор, 2007. – 234 с.
30. Лук'янова В. В. Бюджетування витрат операційної діяльності [Текст] : [монографія] / Лук'янова В. В., Яковенко О. В. – Хмельницький : ХНУ, 2011. – 225 с.
31. Мазурова И.И. Методы оценки вероятности банкротства предприятия : учебное пособие / И.И. Мазурова, Н.П. Белозерова, Т.М.Леонова, М. М. Подшивалова. – СПб. : Изд-воСПбГУЭФ, 2012. – 53 с.
32. Мельникова М.О. Аналіз адекватності методів і прийомів кількісної оцінки фінансового стану підприємства / М.О. Мельникова // Теорія та практика державного управління. – 2010. - № 4 (31). – С. 334 – 342.
33. Малярець Л. М. Формалізація задач у контролінгу логістичної діяльності підприємства [Текст] : монографія / Л. М. Малярець, Г. Л. Матвієнко-Біляєва. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 227 с.
34. Манн Р. Контроллинг для начинающих. Система управления прибылью / Р. Манн, Э. Майер. – М. : Финансы и статистика. – 2004. – 301 с.

35. Марущак Л. І. Облік і оперативний контролінг виробничих запасів у нафтопереробних комплексах [Текст] : монографія / Л. І. Марущак, О. І. Павликівська. – Т. : Астон, 2011. – 199 с.

36. Основи бюджетування [Текст] : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / за заг. ред. Л. П. Батенко. – К. : КНЕУ, 2010. – 202 с.

37. Саблина Н. В. Методический инструментарий контроллинга в управлении затратами предприятия / Н. В. Саблина // Бизнес Информ. – 2008. – № 8. – С. 96-99.

38. Саблина Н. В. Концепция контроллинга в управлении затратами промышленных предприятий железнодорожного транспорта / Н. В. Саблина // Бизнес Информ. – 2009. – №1. – С. 63-67.

39. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві : монографія / О. О. Терещенко. – 2-ге вид., без змін – К. : КНЕУ, 2006. – 268 с.

40. Ткаченко А. М. Контролінг в системі управління промисловим підприємством [Текст] / А. М. Ткаченко. – Запоріжжя : Видавництво Запорізької держ. інженерної академії, 2006. – 194 с.

4.3. Ресурси Інтернет

41. Інтернет-портал для управлінців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.management.com.ua>.

42. Сайт Міністерства фінансів України. // Режим доступу : – www.minfin.gov.ua

43. Сайт Міністерства економіки України. // Режим доступу : – www.me.gov.ua

44. Сайт Національного банку України // Режим доступу : – www.bank.gov.ua

45. Сайт Державного комітету статистики України. // Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua

46. Система розкриття інформації на фондовому ринку України. // Режим доступу : www.smida.gov.ua

44. Соціальна мережа HR-менеджерів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kadry.ru>